

LA MODIFICACIÓ DE LA LLEI DE PROPIETAT INTEL·LECTUAL PER LA LLEI 21/2014, DE 4 DE NOVEMBRE: UNA REFORMA SENSE VOCACIÓ DE FUTUR

Santiago Robert Guillén

Advocat

Doctorand

Universitat Autònoma de Barcelona

Resum

La reforma operada per la Llei 21/2014 ha estat la més significativa, quantitativament i qualitativament, de les que han afectat el text refós de la Llei de propietat intel·lectual. També ha estat una de les més controvertides. En el present article s'analitzen de manera detallada les modificacions més rellevants que ha introduït.

Paraules clau: propietat intel·lectual, compensació, còpia privada, cànon, entitats de gestió.

AMENDMENT OF THE INTELLECTUAL PROPERTY LAW BY ACT 21/2014, OF 4 NOVEMBER: A REFORM WITHOUT A VIEW TO THE FUTURE

Abstract

The reform implemented by Act 21/2014 has been quantitatively and qualitatively the most significant reform in comparison to previous ones which have modified the Consolidated Text of the Intellectual Property Law. It has also been one of the most contentious. This article analyses in detail the most prominent amendments.

Keywords: intellectual property, compensation, private copying, levy, collective rights management societies.

1. REVISIÓ DEL CONCEPTE DE CÒPIA PRIVADA

L'article 5.2*b* de la Directiva 2001/29/CE permet als estats membres establir excepcions als drets exclusius dels titulars de drets d'autor, com, per exemple, autoritzar que es facin còpies privades.¹ La Llei 21/2014 modifica la redacció anterior de l'article 31.2 de la Llei de propietat intel·lectual (LPI)² i concreta el supòsit de còpia privada emparat per aquest límit legal.

Es manté que, per a l'aplicació de l'excepció per còpia privada, la còpia ha d'haver estat realitzada per una persona física per al seu ús privat, a partir d'obres ja divulgades a les quals hagi accedit legalment, i la còpia obtinguda no ha de ser objecte d'una utilització col·lectiva ni lucrativa. No obstant això, en la nova redacció es precisen aquests requisits.

La còpia ha de ser *exclusivament* per a l'ús privat, no professional ni empresarial, i sense finalitats directament o indirectament comercials. Ha d'haver estat realitzada a partir d'obres a les quals s'hagi accedit legalment des d'una font lícita;³ és a dir, quan la reproducció, directament o indirectament, es realitzi des d'un suport que contingui una reproducció de l'obra, autoritzada pel seu titular, i que s'hagi comercialitzat i adquirit en propietat per mitjà d'una *compravenda mercantil*; o bé quan es realitzi una reproducció individual de les obres a les quals s'hagi accedit a través d'un acte legítim de comunicació pública mitjançant la difusió de la imatge o del so, o ambdós, i no s'hagi obtingut mitjançant la fixació en un establiment o espai públic no autoritzat. I, finalment, la còpia obtinguda no ha de ser objecte d'una utilització col·lectiva o lucrativa ni pot ser distribuïda per cap preu.

El requisit del caràcter *mercantil* de la compravenda del suport que contingui la reproducció de l'obra afegeix certa confusió al nou redactat de l'article 31.2 LPI.⁴ Com estableix l'article 325 del Codi de comerç (CCom), és mercantil «la compraventa de cosas muebles para revenderlas, bien en la misma forma que se compraron

1. Directiva 2001/29/CE, de 22 de maig, d'harmonització de determinats aspectes dels drets d'autor i drets afins als drets d'autor en la societat de la informació (LCEur 2001/2153).

2. Llei 21/2014, de 4 de novembre (*Repertorio cronológico de legislación* [RCL] 2014/1477), i Reial decret legislatiu 1/1996, de 12 d'abril de 1996 (RCL 1996/1382).

3. En consonància amb el que s'estableix en la Sentència del Tribunal de Justícia de la Unió Europea (STJUE) de 10 d'abril de 2014, cas ACI Adam BV contra Stichting de Thuiskopie (Tribunal de Justícia de les Comunitats Europees [TJCE] 2014/150), segons la qual l'aplicació de l'excepció de còpia privada a les còpies realitzades a partir d'una font il·lícita aniria en detriment de l'explotació normal de les obres i significa un perjudici als titulars dels drets de propietat intel·lectual, fins i tot si no existeixen mesures tècniques contra la realització d'aquelles còpies il·lícites (vegeu els ap. 39, 40 i 45 de la Sentència).

4. Vegeu Blas Alberto GONZÁLEZ NAVARRO, «La reforma española de la Ley de propiedad intelectual: tensiones con el derecho comunitario y el TJUE», *Actualidad Jurídica Avanzada*, núm. 897 (2015), p. 2; Pedro Alberto de MIGUEL ASENSIO, «Derechos de propiedad intelectual», a *Estudios y comentarios legislativos: Derecho privado de Internet*, Madrid, Civitas, 2015, p. 85.

o bien en otra diferente, con ánimo de lucrarse en la reventa».⁵ I, tanmateix, l'article 326.1 CCom disposa que «no se reputarán mercantiles [...] las compras de efectos destinados al consumo del comprador o de la persona por cuyo encargo se adquieren». Certament, la còpia d'una còpia destinada a la venda entra en contradicció amb l'exigència que es dugui a terme «exclusivamente para su uso privado, no profesional ni empresarial, y sin fines directa ni indirectamente comerciales», que estableix l'apartat *a* de l'article 31.2 LPI. En conseqüència, entenem que, tret que el legislador hagi volgut reduir l'excepció de còpia privada a la seva més mínima expressió, la menció al caràcter mercantil de la compravenda hauria d'entendre's únicament en el sentit que el suport que contingui la reproducció de l'obra ha de ser adquirit a un *comerciant*.⁶

Pel que fa als supòsits exclosos del límit de la còpia privada, es mantenen les bases de dades electròniques i els programes d'ordinador i s'hi afegeix el supòsit de les reproduccions d'obres que s'hagin posat a disposició del públic mitjançant actes de comunicació pública de l'apartat *2i* de l'article 20 LPI (la posada a disposició del públic mitjançant procediments al·làmbrics o inal·làmbrics, de manera que qualsevol persona pugui accedir-hi des del lloc i en el moment que desitgi), en què s'autoritzi, d'acord amb allò establert en el contracte i, si escau, mitjançant el pagament d'un preu, la reproducció de l'obra (apartat *3a* art. 31.2 LPI).

2. RESTABLIMENT DE LA COMPENSACIÓ EQUITATIVA PER CÒPIA PRIVADA

El Tribunal de Justícia de la Unió Europea (TJUE) s'ha pronunciat en reiterades ocasions sobre la «compensació equitativa» prevista en la Directiva 2001/29/CE.⁷ Per exemple, en la coneguda sentència del cas Padawan,⁸ que va qüestionar el règim jurí-

5. Art. 325 del Reial decret de 22 d'agost de 1885, pel qual es publica el Codi de comerç (LEG 1885/21). En endavant CCom.

6. En el sentit establert en l'art. 1 CCom.

7. Directiva 2001/29/CE, del Parlament Europeu i del Consell, de 22 de maig, relativa a l'harmonització de determinats aspectes dels drets d'autor i dels drets afins als drets d'autor en la societat de la informació (LCEur 2001/2153).

8. STJUE de 21 d'octubre de 2010 (TJCE 2010/312), cas Padawan. Tanmateix, el TJUE s'ha pronunciat sobre la «compensació equitativa» en les sentències d'11 de juliol de 2013 (TJCE 2013/2016); 9 de febrer de 2012 (TJCE 2012/18), cas Luksan; 16 de juny de 2011 (TJCE 2011/179), cas Stichting de Thuiskopie, i 27 de juny de 2013 (TJCE 2013/185), cas VGWort, entre d'altres. Sobre el cas Padawan, vegeu el comentari de Rafael SÁNCHEZ ARISTI, «Juicio al sistema español de compensación equitativa por copia privada; la Sentencia de la Audiencia Provincial de Barcelona (Sección 15ª), de 2 de marzo de 2011 («caso Padawan»)», *Aranzadi Civil-mercantil: Revista Doctrinal*, vol. 1, núm. 9 (gener 2012), p. 95-116. Vegeu també Carlos PADRÓS REIG, *El canon digital a debate: Revolución tecnológica y consumo cultural en un nuevo*

dic del cànon per còpia privada regulat en l'article 25 LPI, el qual va ser derogat pel Reial decret llei 20/2011.⁹ D'acord amb la previsió establerta en la disposició addicional desena de l'esmentat Reial decret llei 20/2011 i que va ser executada reglamentàriament pel Reial decret 1657/2012,¹⁰ des de l'1 de gener de 2012 la compensació per còpia privada s'abona amb càrrec als pressupostos generals de l'Estat. Aquesta va ser una decisió del legislador molt controvertida, atès que el TJUE ha reiterat que és imprescindible evitar sistemes de liquidació del cànon que resultin no raonables,¹¹ i un sistema de compensació equitativa per còpia privada finançat amb càrrec als pressupostos generals de l'Estat i que grava tots els subjectes tributaris sense distinció, no sembla que s'adeqüi al dret de la Unió. En aquest sentit, la Sala Tercera del Tribunal Suprem va acordar plantejar davant el TJUE una qüestió prejudicial que encara no ha estat resolta.¹²

La Llei 21/2014 torna a instaurar en el seu article 25 la compensació equitativa per còpia privada, constituïda com un dret irrenunciable pels autors i artistes intèrprets o executants, i estableix que s'ha d'abonar amb càrrec als pressupostos generals de l'Estat.

Són beneficiaris d'aquesta compensació els autors de les obres esmentades en l'article 25.1 LPI (obres divulgades en forma de llibre o publicacions que a aquest efecte s'hi assimilïn reglamentàriament, així com fonogrames, videogrames i obres en altres suports sonors, visuals o audiovisuals, realitzades mitjançant aparells o instruments tècnics no tipogràfics) i sempre que s'explotin públicament en alguna de les formes esmentades. En els casos i les modalitats de reproducció que correspongui, són també beneficiaris, conjuntament amb els autors, els editors, els productors de

---

marco jurídico-económico, Barcelona, Atelier Libros, 2011, p. 238; Sebastián LÓPEZ MAZA, «Idas y venidas de la Ley Sinde. Comentario a la disposición final 43ª de la Ley 2/2011, de 4 de marzo, de economía sostenible», *Revista Jurídica de la Universidad Autónoma de Madrid*, núm. 23 (2011), p. 217; M. Asunción ESTEVE PARDO (coord.), *Cuestiones de actualidad sobre propiedad intelectual: Iniciativas legales frente a las descargas ilegales en Internet y consecuencias del «caso Padawan» sobre la compensación equitativa por copia privada*, València, Tirant lo Blanch, 2013, p. 75.

9. Reial decret llei 20/2011, de 30 de desembre, de mesures urgents en matèria pressupostària, tributària i financera per a la correcció del dèficit públic (RCL 2011/2553).

10. Reial decret 1657/2012, de 7 de desembre, pel qual es regula el procediment de pagament de la compensació equitativa per còpia privada amb càrrec als pressupostos generals de l'Estat (RCL 2012/1670).

11. Per totes, vegeu la STJUE d'11 de juliol de 2013 (TJCE 2013/2016).

12. En concret, les qüestions prejudicials plantejades són: «A) ¿Es conforme al art. 5.2.b) de la Directiva 2001/29 un sistema de compensación equitativa por copia privada que, tomando como base de estimación el perjuicio efectivamente causado, se sufraga con cargo a los presupuestos generales del Estado, sin que resulte por ello posible asegurar que el coste de dicha compensación sea soportado por los usuarios de copias privadas? B) Si la anterior cuestión recibiese una respuesta afirmativa, ¿es conforme al art. 5.2.b) de la Directiva 2001/29 que la cantidad total destinada por los presupuestos generales del Estado a la compensación equitativa por copia privada, aun siendo calculada con base en el perjuicio efectivamente causado, deba fijarse dentro de los límites presupuestarios establecidos para cada ejercicio?». Vegeu la Interlocutòria del Tribunal Suprem de 10 de setembre de 2014 (JUR 2014/230428).

fonogrames i videogrames, i els artistes intèrprets o executants les actuacions dels quals hagin estat fixades en els fonogrames i videogrames (art. 25.2 LPI).

A l'efecte de la determinació de la quantia, l'apartat 6 de l'article 25 LPI estableix que no tenen la consideració de reproducció per a ús privat les còpies realitzades mitjançant equips, aparells i suports de reproducció digital adquirits per persones jurídiques que no s'hagin posat a disposició d'usuaris privats i que estiguin manifestament reservats a usos diferents de la realització de còpies privades.¹³

El procediment per a la determinació de la quantia de la compensació, que s'ha de calcular sobre la base del criteri del perjudici causat als beneficiaris, i el procediment per al seu pagament, que s'ha de realitzar a través de les entitats de gestió, s'estableixen reglamentàriament.

Sens perjudici del fet que la previsible limitació pressupostària pot impedir que la compensació s'ajusti realment al dany real causat als titulars del dret de reproducció i a la quantia de la compensació, un sistema de finançament amb càrrec als pressupostos no respecta el «just equilibri» que ha d'existir entre els interessos dels titulars del dret de reproducció i els usuaris o beneficiaris de la còpia privada,¹⁴ ja que no hi ha la possibilitat de repercutir la càrrega real als beneficiaris de la còpia privada. En un sistema de finançament amb càrrec als pressupostos de l'Estat, aquest garanteix la recaptació, però són tots els ciutadans els qui, en definitiva, contribueixen a indemnitzar el perjudici, ja que l'Estat no pot recuperar la compensació dels qui veritablement l'han causat. És una relació típicament tributària però en la qual el contribuent satisfà un interès particular.

En tot cas, la regulació definitiva de la compensació equitativa dependrà de la resolució pel TJUE de la qüestió prejudicial plantejada pel Tribunal Suprem.

3. LA DENOMINADA *TAXA AEDE* O *TAXA GOOGLE*

El nou article 32.2 LPI introdueix una nova compensació equitativa de caràcter irrenunciable que s'ha de fer efectiva a través de les entitats de gestió. Aquest article estableix que la posada a disposició del públic de «fragments no significatius de continguts» difosos en publicacions periòdiques o en llocs web d'actualització periò-

13. En relació amb el que s'estableix en la STJUE de 21 d'octubre de 2010 (TJCE 2010/312), cas Padawan.

14. Vegeu, per totes, la STJUE d'11 de juliol de 2013 (TJCE 2013/2016), amb citació de la doctrina continguda en la Sentència del cas Padawan. Com ha reiterat el TJUE, la compensació equitativa ha de respectar un «just equilibri» entre els qui es beneficien de l'excepció de còpia privada i els qui resulten perjudicats pel seu exercici, és a dir, s'han de ponderar els interessos dels titulars del dret de reproducció exclusiu i els dels usuaris de prestacions protegides, i, per tant, el concepte i la quantia de la compensació equitativa estan vinculats al perjudici causat als titulars del dret de reproducció exclusiu i aquella ha de calcular-se sobre la base d'aquest perjudici.

dica per part dels denominats «prestadors de serveis electrònics d'agregació de continguts» amb una finalitat informativa, de creació d'opinió pública o d'esbarjo, no necessita cap autorització del titular, excepte pel que fa a les imatges o fotografies. Però, per a poder fer-ho, han de pagar una remuneració a l'editor de la publicació, o a altres titulars de drets.

S'exclouen d'aquest requisit els buscadors de paraules aïllades incloses en publicacions periòdiques o en llocs web d'actualització periòdica, que no estan subjectes a cap autorització ni a cap compensació, sempre que la posada a disposició del públic es produeixi sense una finalitat comercial pròpia, estigui estrictament circumscrita a allò imprescindible per a oferir resultats de cerca en resposta a les consultes dels usuaris al buscador i inclogui un enllaç a la pàgina d'origen dels continguts.

La Llei no defineix què s'entén per «prestadors de serveis electrònics d'agregació de continguts», ni tampoc per «fragments no significatius de continguts», fet que genera evidents problemes d'aplicació d'aquest precepte. I, tanmateix i sens perjudici de la qüestió de fons sobre la justificació o no d'una compensació en favor dels editors, és palès que l'establiment d'aquest nou límit als drets de l'autor no té cap fonament en la normativa comunitària, que no el preveu, i entra en col·lisió amb la recent jurisprudència del TJUE.

A tall d'exemple, la Sentència del Tribunal de Justícia de la Unió Europea (STJUE) de 13 de febrer de 2014¹⁵ ha declarat que no constitueix un acte de comunicació al públic, a l'efecte d'allò establert en l'article 3.1 de la Directiva 2001/29/CE,¹⁶ la presentació en una pàgina web d'enllaços sobre els quals es pot prémer i que condueixen a obres que poden consultar-se lliurement en una altra pàgina d'Internet. I, en el mateix sentit, la STJUE de 21 d'octubre de 2014 ha confirmat que quan una obra protegida que està disponible gratuïtament en un lloc web s'insereix en un altre lloc web a través d'un vincle mitjançant la tècnica del *framing*,¹⁷ aquest fet no constitueix un acte de comunicació al públic a l'efecte de la disposició esmentada en la Directiva 2001/29, atès que l'obra estava lliurement disponible en la pàgina web a la qual conduïa l'enllaç i que els titulars dels drets havien autoritzat aquella comunicació inicial.¹⁸

En aplicació d'aquesta jurisprudència, els denominats «prestadors de serveis electrònics d'agregació de continguts» poden establir enllaços directes a continguts

---

15. STJUE de 13 de febrer de 2014 (TJCE 2014/52), cas Nils Svensson i altres contra Retriever Sverige AB.

16. Que estableix que «los estados miembros establecerán en favor de los autores el derecho exclusivo a autorizar o prohibir cualquier comunicación al público de sus obras, por procedimientos alámbricos o inalámbricos, incluida la puesta a disposición del público de sus obras de tal forma que cualquier persona pueda acceder a ellas desde el lugar y en el momento que elija».

17. De manera que, quan l'usuari clica l'enllaç en la pàgina web que el conté, aquest enllaç s'obre en la mateixa pàgina inicial, que segueix mantenint el seu propi marc original.

18. STJUE de 21 d'octubre de 2014 (C 348-13), cas Best Water International GmbH contra Michael Mebes i Stefan Potsch.

d'accés lliure difosos en publicacions periòdiques o en llocs web d'actualització periòdica, sense haver de reproduir el contingut en els seus propis servidors, per la qual cosa no es requereix ni l'autorització del titular ni l'abonament d'una compensació equitativa, fet que posa en dubte la viabilitat i el futur d'aquesta nova compensació equitativa.

4. CITACIÓ I ILLUSTRACIÓ AMB FINALITATS EDUCATIVES O D'INVESTIGACIÓ CIENTÍFICA: ESTABLIMENT D'UN NOU DRET DE REMUNERACIÓ PELS USOS REALIZATS PER UNIVERSITATS I CENTRES D'INVESTIGACIÓ

El nou apartat 3 de l'article 32 LPI estableix que el professorat d'ensenyament reglat, universitari o no, impartit en els centres integrats en el sistema educatiu espanyol i el personal d'universitats i organismes públics d'investigació científica, poden realitzar, sense autorització ni abonament d'una compensació a l'autor o l'editor, actes de reproducció, distribució i comunicació pública de petits fragments d'obres i d'obres aïllades de caràcter plàstic o fotogràfic figuratiu, que no siguin *llibres de text* o *manuals universitaris*, que s'utilitzin com a il·lustració d'activitats educatives, tant presencials com a distància, o amb fins d'investigació científica, i sempre que no concorri una finalitat comercial. Ha de tractar-se d'obres ja difoses i s'han de citar l'autor i la font sempre que sigui possible.

Es defineixen els *llibres de text*, els *manuals universitaris* i les *publicacions assimilades* com tota aquella publicació, impresa o susceptible de ser impresa, editada amb la finalitat de ser utilitzada com a recurs o material del professorat o de l'alumnat de l'educació reglada per tal de facilitar el procés d'ensenyament o d'aprenentatge. En aquests casos es permet la realització d'actes de reproducció per a la comunicació pública, incloent-hi el mateix acte de la comunicació pública, que no signifiquin la posada a disposició ni permetin l'accés dels destinataris a l'obra o el fragment, i s'hi ha d'incloure expressament una localització des de la qual els alumnes puguin accedir a l'obra. Es permeten també actes de distribució de còpies exclusivament entre el personal investigador col·laborador de cada projecte específic d'investigació, només en la mesura necessària per al projecte.

És destacable que l'aplicació de l'apartat 3 de l'article 32 LPI es limita a les universitats i els organismes públics d'investigació, i s'exclouen, al nostre entendre sense raó que ho justifiqui, altres organismes o entitats d'investigació que també pertanyen al sistema públic d'investigació espanyol.¹⁹

19. En concret i com estableix l'art. 47.2 de la Llei 14/2011, d'1 de juny, de la ciència, la tecnologia i la innovació (RCL 2011/1030), els organismes públics d'investigació són «la Agencia Estatal Consejo Superior de Investigaciones Científica (CSIC), el Instituto Nacional de Técnica Aeroespacial (INTA), el Instituto de Salud Carlos III (ISCIII), el Instituto Geológico y Minero de España (IGME), el Instituto

El nou apartat 4 de l'article 32 LPI estableix que, respecte dels actes de reproducció parcial, distribució i comunicació pública d'obres impreses o susceptibles de ser impreses (incloent-hi llibres de text i manuals universitaris) que realitzi el personal de les universitats i els centres públics d'investigació (en aquest cas no es limita als organismes públics d'investigació), no es requerirà l'autorització de l'autor o l'editor sempre que es donin, de forma simultània, els requisits següents: que les obres s'emprin amb finalitats educatives o de recerca; que el fragment en qüestió constitueixi com a màxim un capítol d'un llibre, un article d'una revista o l'extensió equivalent d'una publicació assimilada, o bé que constitueixi com a màxim un 10 % del total de l'obra, i a aquest efecte resulta indiferent que la còpia es dugui a terme a través d'un o de diversos actes de reproducció; que s'utilitzin mitjans i instruments propis, i que, o bé la distribució de còpies parcials s'efectuï exclusivament entre alumnes o personal docent o investigador del mateix centre en el qual es realitza la reproducció, o bé les obres comunicades públicament siguin d'accés restringit als alumnes i el personal docent o investigador del centre on s'efectuï la reproducció parcial, mitjançant xarxes internes i tancades o en el marc d'un programa d'ensenyament a distància ofert pel centre docent.

En aquests casos s'ha d'abonar un cànon per aquest tipus de reproduccions, establert com un dret irrenunciable i que s'ha de fer efectiu a través de les entitats de gestió.²⁰

El darrer paràgraf d'aquest apartat 4 de l'article 32 LPI estableix que s'exceptuen de l'abonament del cànon els casos en què existeixi un acord específic respecte a aquesta qüestió entre el titular del dret de propietat intel·lectual i el centre o l'organisme, o bé quan el centre o l'organisme sigui el titular dels corresponents drets de propietat intel·lectual sobre les obres. És destacable la diferència de criteri del legislador a l'hora d'establir una compensació equitativa per còpia privada amb càrrec als pressupostos generals de l'Estat i que, en canvi, aquest criteri no sigui l'aplicable a la compensació prevista en l'article 32.4 LPI.

El que s'estableix en els apartats 3 i 4 de l'article 32 LPI entrarà en vigor el dia 5 de novembre de 2015.²¹

Les partitures musicals, les obres d'un sol ús i les compilacions o agrupacions de fragments d'obres, o d'obres aïllades de caràcter plàstic o fotogràfic figuratiu, no poden ser emprades amb finalitats educatives o de recerca sense l'autorització del titular corresponent (art. 32.5 LPI).

Español de Oceanografía (IEO), el Centro de Investigaciones Energéticas Medioambientales y Tecnológicas (CIEMAT), el Instituto Nacional de Investigación y Tecnología Agraria y Alimentaria (INIA), y el Instituto de Astrofísica de Canarias (IAC)».

20. En aquest cas, el Centro Español de Derechos Reprográficos (CEDRO).

21. D'acord amb el que es preveu en la disposició addicional cinquena de la Llei 21/2014.

5. REFORÇ DELS MECANISMES DE SUPERVISIÓ DE LES ENTITATS DE GESTIÓ DE DRETS DE PROPIETAT INTEL·LECTUAL

La Llei 21/2014 modifica el règim de les entitats de gestió de drets de propietat intel·lectual adoptant una sèrie de mesures encaminades a millorar l'eficiència i la transparència del sistema, si bé en la mateixa Llei s'indica que la revisió en profunditat del conjunt del sistema es durà a terme en l'anunciada reforma integral de la LPI.²²

Entre les mesures adoptades destaquen especialment: la introducció d'un règim sancionador, de caràcter administratiu, per a les entitats de gestió que incompleixin les seves obligacions legals (nou títol VI del llibre II LPI); la modificació de la durada del contracte de gestió, que passa a ser de tres anys, renovable anualment (art. 153.1 LPI); el manteniment del criteri de proporcionalitat pel que fa al repartiment dels imports recaptats entre els titulars per la utilització de les seves obres, si bé s'estableix, a l'efecte del control adequat de l'aplicació correcta dels criteris de repartiment, l'obligació d'establir els mètodes i mitjans usats per tal d'oferir una informació detallada sobre el grau d'utilització de les obres i prestacions (art. 154.2 LPI); la prescripció al cap de cinc anys de l'acció per a reclamar el pagament de les quantitats assignades (art. 154.3 LPI); la prohibició que les entitats concedeixin crèdits o préstecs i avalin o garanteixin obligacions de tercers sense l'autorització expressa de l'administració competent (art. 154.7 LPI); l'establiment d'una finestreta única de facturació i pagament (art. 157.4e LPI); l'establiment d'obligacions de comptabilitat i auditoria anual de comptes (art. 156 LPI), i l'establiment de tarifes generals simples i clares (art. 157.1b LPI), entre altres novetats que pretenen millorar la transparència i el control d'un sistema que ha mancat d'aquests elements, com s'ha evidenciat en els darrers anys.

En tot cas, és difícilment justificable que la reforma del règim de les entitats de gestió de drets de propietat intel·lectual operada per la Llei 21/2014 no hagi tingut en compte el que s'estableix en la Directiva 2014/26/UE, de 26 de febrer,²³ que té precisament per objecte la coordinació de les normes nacionals relatives a l'accés de les entitats de gestió col·lectiva a l'activitat de gestió dels drets d'autor i drets afins, les modalitats d'administració d'aquestes entitats i el seu marc de supervisió, Directiva que ha de ser transposada a l'ordenament jurídic espanyol abans del 10 d'abril de 2016.

22. Vegeu l'apartat IV de l'exposició de motius de la Llei 21/2014.

23. Directiva 2014/26/UE, de 26 de febrer, relativa a la gestió col·lectiva dels drets d'autor i els drets afins i a la concessió de llicències multiterritorials de drets sobre obres musicals per a la seva utilització en línia en el mercat interior (LCEur 2014/439).

6. NOVES MESURES PER A LA SALVAGUARDA DELS DRETS DE PROPIETAT INTEL·LECTUAL: EL PROCEDIMENT PER AL RESTABLIMENT DE LA LEGALITAT

La secció segona de la Comissió de Propietat Intel·lectual amplia la seva funció de salvaguarda dels drets de propietat intel·lectual, especialment pel que fa a l'entorn digital, i pot iniciar un procediment per al restabliment de la legalitat, dirigit contra prestadors de serveis de la societat de la informació (proveïdors d'Internet, o *Internet service providers*, ISP) que suposadament vulnerin drets de propietat intel·lectual o facilitin la descripció o la localització d'obres i prestacions que indiciàriament s'ofereixin sense autorització i que no es limitin a activitats de mera intermediació tècnica (art. 158 ter LPI).²⁴ En particular, es fa referència als ISP que ofereixen llistats ordenats i classificats d'enllaços a les obres i prestacions, amb independència que els enllaços puguin ser proporcionats inicialment pels usuaris o destinataris del servei (ap. 2b art. 158 ter LPI).

La Llei preveu la possibilitat d'acordar la interrupció del servei o la retirada dels continguts infractors, i també la cancel·lació d'un domini *.es*, amb el requeriment previ al prestador de serveis perquè en un termini de quaranta-vuit hores procedeixi a la retirada voluntària dels continguts declarats infractors o bé presenti al·legacions i acrediti l'autorització de l'ús o l'aplicabilitat d'un límit al dret de propietat intel·lectual. Cal destacar, pel que fa al requeriment previ esmentat, que l'apartat 4 de la disposició addicional cinquena de la LPI estableix que per a acreditar el requeriment previ és suficient que el denunciador demostrï que l'ha enviat a la direcció de correu electrònic que el prestador de serveis ha indicat a la seva pàgina web com a direcció de contacte. I, en cas que no hi hagi una direcció de correu electrònic de contacte a la pàgina web, no és necessari complir aquest tràmit previ de requeriment.

El procediment s'inicia d'ofici amb la denúncia del titular dels drets de propietat intel·lectual o de la persona que tingui encomanat el seu exercici. La reiteració de l'incompliment de requeriments de retirada dels continguts declarats infractors per un mateix infractor pot ser constitutiva d'una infracció administrativa molt greu sancionada amb una multa de fins a sis-cents mil euros, amb la possibilitat d'imposar la publicació de la resolució sancionadora en el *Boletín Oficial del Estado*, a costa del sancionat, en dos diaris de tirada nacional o a la pàgina d'inici del lloc d'Internet del prestador, així com el cessament per un període d'un any de les activitats del prestador declarades infractores.

---

24. Cal recordar que recentment l'Audiència Nacional ha declarat en la Sentència de 22 de juliol de 2014 (JUR 2014/205860) que era nul de ple dret el procediment administratiu que regulava l'article 158.4 LPI sobre el restabliment de la legalitat a Internet contra atacs contra la propietat intel·lectual, dirigit exclusivament contra un prestador de serveis d'intermediació.

La interrupció de la prestació del servei o la retirada voluntària de les obres i prestacions no autoritzades té valor de reconeixement implícit de la referida vulneració de drets de propietat intel·lectual (ap. 4 art. 158 ter LPI).

En tot cas i d'acord amb el que s'estableix en els articles 16 i 17 de la Llei 34/2002, d'11 de juliol,²⁵ cal significar que els prestadors de serveis d'allotjament o emmagatzematge, o els que facilitin enllaços a continguts o instruments de cerca, no són responsables de la informació emmagatzemada a petició del destinatari ni de l'enllaç al qual dirigeixin els destinataris dels seus serveis, sempre que no tinguin *coneixement efectiu* que la informació emmagatzemada, o la informació a la qual remeten o que recomanen, és il·lícita o lesiona béns o drets d'un tercer susceptibles d'indemnització, o bé, si tenen coneixement efectiu d'aquest fet, actuïn amb diligència per a retirar les dades o fer impossible l'accés a aquestes o per a suprimir o inutilitzar l'enllaç corresponent.²⁶

7. TRANSPOSICIÓ A L'ORDENAMENT JURÍDIC ESPANYOL DE LES DIRECTIVES 2011/77/UE I 2012/28/UE

La Llei 21/2014 transposa al nostre ordenament jurídic el contingut de la Directiva 2011/77/UE²⁷ i amplia alguns terminis relatius a l'explotació dels fonogrames per tal de garantir que els intèrprets o executants es beneficiïn d'aquesta ampliació temporal. També transposa la Directiva 2012/28/UE²⁸ i regula, mitjançant un nou article 37 bis LPI, els usos que les institucions culturals i els organismes públics de radiodifusió poden fer de les denominades *obres òrfenes* disponibles en el seu fons.²⁹

Pel que fa a les obres òrfenes, es defineixen en el nou article com les obres els titulars de les quals no estan identificats o, si ho estan, no han pogut ser localitzats a pesar d'haver-se efectuat una cerca diligent per a trobar-los (ap. 1 art. 37 bis LPI).³⁰ Els subjectes autoritzats a realitzar determinats actes en relació amb les obres òrfenes són els centres educatius, els museus, les biblioteques i les hemeroteques accessibles al públic, així com els organismes públics de radiodifusió, els arxius, les fonoteques i les

25. Llei 34/2002, d'11 de juliol, de serveis de la societat de la informació (RCL 2002/1744).

26. Pedro Alberto de MIGUEL ASENSIO, «Servicios de la sociedad de la información», a *Estudios y comentarios legislativos: Derecho privado de Internet*, Madrid, Civitas, 2015, p. 93.

27. Directiva 2011/77/UE, de 27 de setembre (LCEur 2011/1650), que modifica la Directiva 2006/116/CE (LCEur 2006/3502), relativa al termini de protecció dels drets d'autor i determinats drets afins.

28. Directiva 2012/28/UE, de 25 d'octubre (LCEur 2012/1665), sobre certs usos autoritzats de les obres òrfenes.

29. D'acord amb el que es preveu en l'article 9 de la Directiva, el termini de transposició finalitzava el 29 d'octubre de 2014.

30. La norma específica que la *cerca diligent* s'ha de realitzar de bona fe, mitjançant la consulta de, com a mínim, les fonts d'informació que es determinin reglamentàriament (ap. 5 art. 37 bis LPI).

filmoteques (ap. 4 art. 37 bis LPI), i sempre que es compleixin els requisits següents: que es mencioni el nom dels autors i titulars dels drets de propietat intel·lectual identificats (ap. 3 art. 37 bis LPI); que no existeixi ànim de lucre i els actes es realitzin al servei de l'interès públic, en particular si es tracta de la conservació i restauració de l'obra i la facilitació de l'accés a aquesta amb finalitat cultural i educativa (ap. 4 art. 37 bis LPI); i que les obres hagin estat publicades per primera vegada o bé, a falta de publicació, hagin estat radiodifoses per primera vegada en un estat membre de la UE (ap. 5 art. 37 bis LPI).

8. CADUCITAT ANUNCIADA DE LA REFORMA OPERADA PER LA LLEI 21/2014

Aquesta modificació de la LPI neix amb data de caducitat. Com estableix la disposició final quarta de la Llei 21/2014, en el termini d'un any des de l'entrada en vigor de la Llei, és a dir, al gener del 2016, s'han de realitzar els treballs necessaris per a preparar una reforma integral de la LPI per tal d'ajustar-la plenament a les necessitats i oportunitats de la societat del coneixement.³¹ Això evidencia que la present reforma no dona una resposta adequada als problemes del text refós i fa que ens preguntem per què no s'ha fet directament la reforma integral de la LPI que ja s'anuncia.

9. BIBLIOGRAFIA

- BERCOVITZ RODRÍGUEZ-CANO, Rodrigo. «La nueva ley de propiedad intelectual». *Revista Doctrinal Aranzadi Civil-Mercantil*, núm. 8 (2014).
- ESTEVE PARDO, M. Asunción (coord.). *Cuestiones de actualidad sobre propiedad intelectual: Iniciativas legales frente a las descargas ilegales en Internet y consecuencias del «caso Padawan» sobre la compensación equitativa por copia privada*. València: Tirant lo Blanch, 2013.
- GONZÁLEZ NAVARRO, Blas Alberto. «La reforma española de la Ley de propiedad intelectual: tensiones con el derecho comunitario y el TJUE». *Actualidad Jurídica Aranzadi*, núm. 897 (2015).
- LÓPEZ MAZA, Sebastián. «Idas y venidas de la Ley Sinde. Comentario a la disposición final 43ª de la Ley 2/2011, de 4 de marzo, de economía sostenible». *Revista Jurídica de la Universidad Autónoma de Madrid*, núm. 23 (2011).
- MIGUEL ASENSIO, Pedro Alberto de. «Derechos de propiedad intelectual». A: MIGUEL ASENSIO, Pedro Alberto de. *Estudios y comentarios legislativos: Derecho privado de Internet*. Madrid: Civitas, 2015.

31. Vegeu la disposició final quarta de la Llei 21/2014.

- PADRÓS REIG, Carlos. *El canon digital a debate: Revolución tecnológica y consumo cultural en un nuevo marco jurídico-económico*. Barcelona: Atelier Libros, 2011.
- SÁNCHEZ ARISTI, Rafael. «Juicio al sistema español de compensación equitativa por copia privada; la Sentencia de la Audiencia Provincial de Barcelona (Sección 15ª), de 2 de marzo de 2011 («caso Padawan»)». *Revista Doctrinal Aranzadi Civil-Mercantil*, vol. 1, núm. 9 (gener 2012).